Sosiale Wetenskappe: Geografie · Graad 7

Memorandum · Kwartaal 3–4

TOTAAL
79
PUNTE

Nasienriglyne

1. Ken die volle punt toe vir 'n korrekte antwoord, selfs al is die bewoording anders as die een hieronder.
2. By brongebaseerde vrae moet die antwoord uit die bron kom of daaruit afgelei kan word.
3. Waar 'n vraag om 'n eie mening vra, word die punt toegeken vir enige antwoord met 'n sinvolle rede.
4. Waar 'n vraag om twee of meer items vra, word een punt per korrekte item toegeken.
5. Moenie punte aftrek vir spelling nie, solank die antwoord gelees kan word.

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
VRAAG 1 · Bevolkingsgroei en -verandering · 15 punte			
1.1	Ongeveer 0,3 miljard (300 miljoen) (1); ongeveer 1800 (1).	**2**	*Aanvaar 0,2–0,3 miljard en 1800–1850.*
1.2	Vir ongeveer 1 800 jaar het die bevolking baie stadig gegroei (1). Ná ongeveer 1800 het dit vinniger gegroei (1). Sedert 1950 groei dit baie vinnig: dit het meer as verdriedubbel, van 2,5 miljard tot meer as 8 miljard (1).	**3**	
1.3	Geboortesyfer; Sterftesyfer; Kindersterftesyfer (babasterftesyfer); Lewensverwagting	**4**	*1 punt elk.*
1.4	Beter mediese sorg en entstowwe; skoon water en riolering; beter landbou en meer kos; die industriële revolusie; beter vervoer sodat kos versprei kon word.	**3**	*Enige drie. 1 punt elk.*
1.5	35 – 10 = 25 per 1 000 (1) = 2,5% (1). Dit groei, want daar is meer geboortes as sterftes (1).	**3**	
VRAAG 2 · Natuurlike hulpbronne en water in Suid-Afrika · 20 punte			
2.1	Landbou / besproeiing (boerdery) (1); 61% (1).	**2**	*Aanvaar ongeveer 60%.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
2.2	Enige twee: herstel lekkende krane en pype; stort eerder as om te bad / kort storte; draai die kraan toe terwyl jy tande borsel; vang reënwater in 'n tenk op; gebruik gryswater in die tuin; plant inheemse plante wat min water nodig het; natlei vroeg of laat in die dag; was net vol ladings in die wasmasjien.	**2**	*1 punt elk.*
2.3	Enige twee: drupbesproeiing eerder as sproeiers; besproei snags of vroegoggend (minder verdamping); bedek die grond met deklaag (mulch); verbou gewasse wat minder water nodig het; herstel lekkende kanale en pype; meet die grondvog en lei net nat wanneer nodig.	**2**	*1 punt elk.*
2.4	Enige twee: hergebruik en herwin water; suiwer (behandel) besoedelde water voordat dit na riviere teruggaan; moenie afval of chemikalieë in riviere stort nie; gebruik waterbesparende masjiene en prosesse; herstel lekke; keer dat suur mynwater in riviere en grondwater invloei.	**2**	*1 punt elk.*
2.5	Enige drie: lae reënval (sowat 450 mm per jaar, omtrent die helfte van die wêreldgemiddeld) wat ongelyk versprei is; hoë verdamping in warm, droë gebiede; droogtes; 'n groeiende bevolking en meer boerdery en nywerheid het meer water nodig; besoedeling maak sommige water onbruikbaar; lekkende pype mors water.	**3**	*1 punt elk.*
2.6	Die stuk land waarvandaan al die reënwater in een rivier afloop (1). Enige twee (1 elk): rommel of riool stort; fabrieke of myne wat besoedelde water vrylaat; kunsmis en plaagdoders wat van plase afspoel; die plante op die rivieroewers verwyder (erosie, modder/slik); te veel water uithaal (damme, pomp); indringerplante soos wattel en bloekom wat baie water gebruik.	**3**	
2.7	Redes, enige twee (1 elk): hulle suiwer (filtreer) vuil water; hulle suig water op soos 'n spons en laat dit stadig vry, wat oorstromings verminder en riviere in die droë seisoen laat vloei; hulle is 'n tuiste (habitat) vir voëls, paddas, visse en plante; hulle gee mense riete, weiding en toerisme. Verdwyn, enige een (1): gedreineer of opgevul vir plase, huise, paaie of myne; besoedeling (mynwater, riool); te veel water word uitgehaal; indringerplante.	**3**	*Aanvaar die oorsake wat in die vraag genoem word.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
2.8	Gebruik 1 + misbruik 2, byvoorbeeld: grond – kos verbou / oorbeweiding, plantbedekking verwyder (erosie), te veel kunsmis of plaagdoder, bou op landbougrond; woude – hout, brandhout, medisyne / te veel bome afkap, brande, skoonmaak vir plase; lug – ons asem dit in, windenergie / rook van fabrieke, kragstasies en motors, rommel verbrand; dierelewe – kos, toerisme / stropery, oorjag, habitatte vernietig.	**3**	*Die gebruik en misbruik moet by die gekose hulpbron pas.*
VRAAG 3 · Gebruik en misbruik van seehulpbronne · 15 punte			
3.1	Die vangste het teen 2010 ineengestort, en die visse wat gevang is, was ook kleiner.	**2**	*1 punt vir ineengestort, 1 punt vir teen 2010. Aanvaar ook die kleiner visse as deel van wat gebeur het.*
3.2	Oorbenutting. Groter bote met groter nette het meer visse gevang as wat kon aangroei. Die groot broeivisse is uitgevang voordat hulle kon voortplant, dus was daar elke jaar minder jong visse, totdat die hulpbron ineengestort het.	**4**	*1 punt vir die term, 1 punt vir die groter nette, 1 punt vir die broeivisse, 1 punt vir die gevolg.*
3.3	'n Kwota beperk hoeveel vis gevang mag word, sodat genoeg agterbly om aan te groei. 'n Geslote seisoen laat die visse ongestoord broei, sodat die volgende geslag kan uitkom.	**3**	*1 punt per maatreël, 1 punt vir 'n duidelike verduideliking.*
3.4	Ja, dit is redelik — hulle het geen ander inkomste nie en 'n gesin moet elke maand eet. Maar sonder die maatreël is daar oor 'n paar jaar glad geen vis nie, dus verloor hulle alles. Die regte antwoord is nie om die maatreël te laat vaar nie, maar om die vissers deur die seisoen te ondersteun.	**3**	*1 punt vir erkenning van die beswaar, 1 punt vir die langtermyngevolg, 1 punt vir 'n oplossing.*
3.5	Enige een (1): Tsitsikamma (Afrika se oudste, 1964), De Hoop, Stilbaai, Goukamma, Robberg, Tafelberg Nasionale Park MBG, iSimangaliso, Aliwal Shoal, Pondoland, Voëleiland (Algoabaai). Visvang is in (dele van) die reservaat verbode of streng beperk (1), sodat visse kan broei en groot word, en jong visse na nabygeleë gebiede versprei waar mense mag visvang (1).	**3**	*Aanvaar enige korrekte Suid-Afrikaanse seereservaat.*
VRAAG 4 · 'n Gemeenskapsbewaringsprojek · 8 punte			
4.1	Hulle is met geweld van hul grond verwyder (1); in 1998 het hul grondeis geslaag en die grond is teruggegee (1).	**2**	

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
4.2	Dat die grond deel van die park bly as 'n kontrakpark (1) — hulle besit dit, en die park bestuur die wild saam met hulle (1).	**2**	
4.3	Enige twee: inkomste uit eko-toerisme-lodges; werk as gidse; werk as spoorsnyers; werk as lodge-personeel.	**2**	
4.4	Die wild en die grond word beskerm (1), en terselfdertyd verdien die gemeenskap 'n inkomste en kry 'n skool en 'n kliniek (1).	**2**	
VRAAG 5 · Bewaringsgebiede en ekotoerisme · 10 punte			
5.1	Toerisme na natuurlike plekke wat die omgewing beskerm eerder as skade doen, en wat die plaaslike gemeenskap laat baat vind.	**2**	*1 punt vir 'beskerm die omgewing', 1 vir 'die gemeenskap baat'.*
5.2	Dit skep werk vir gidse, koks en ambagsmense; besoekers koop plaaslike kos en handwerk; van die geld gaan na skole, klinieke of bewaring; mense kry 'n rede om die natuur te bewaar in plaas van dit te verwoes.	**3**	*1 punt elk.*
5.3	Gebied (1) + provinsie (1), byvoorbeeld: Tafelberg Nasionale Park – Wes-Kaap; Addo-Olifantpark – Oos-Kaap; iSimangaliso-vleilandpark of Hluhluwe-iMfolozi – KwaZulu-Natal; Kgalagadi-oorgrenspark of Augrabieswaterval – Noord-Kaap; Pilanesberg – Noordwes; Golden Gate Hoogland – Vrystaat; Mapungubwe – Limpopo. Doel, enige een (1): beskerm plante, diere en hul habitatte, veral bedreigde spesies; beskerm riviere, vleilande en opvanggebiede; navorsing en onderwys; ekotoerisme en werk; beskerm erfenisterreine.	**3**	*Aanvaar enige korrekte gebied met sy korrekte provinsie.*
5.4	Die beskerming en versigtige bestuur van die omgewing en natuurlike hulpbronne, sodat dit nie vermors of vernietig word nie (1). Rede, enige een: sodat dit nie opraak nie; sodat plante en diere nie uitsterf nie; ons het skoon water, grond en lug nodig vir kos, gesondheid en werk; sodat mense later dit ook kan gebruik (1).	**2**	

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
VRAAG 6 · Faktore wat geboorte- en sterftesyfers beïnvloed · 11 punte			
6.1	Enige twee: te min klinieke, dokters en verpleegsters; nie genoeg skoon drinkwater of goeie sanitasie nie; te min kos, so mense is swak en word maklik siek; geen geld vir medisyne nie; mense woon ver van 'n hospitaal.	**2**	*1 punt elk. Aanvaar enige ander korrekte rede.*
6.2	Die sterftesyfer styg skerp (1), so die bevolking groei stadiger of word selfs kleiner (1). Vandag het ons entstowwe (pokke is uitgewis), medisyne soos antibiotika, beter sanitasie en skoon water, en ons weet hoe kieme versprei (1).	**3**	
6.3	Armer (dikwels landelike) gesinne het dikwels meer kinders: kinders help op die plaas of verdien geld, en hulle sorg vir hul ouers in hul oudag; waar baie kinders jonk sterf, het gesinne meer kinders (1). Ryker gesinne het dikwels minder kinders, want skoolgaan en kinders grootmaak kos baie en die ouers werk buitenshuis (1).	**2**	
6.4	Die sterftesyfer styg: soldate en burgerlikes word gedood, en honger en siektes versprei (1). Die geboortesyfer daal gewoonlik tydens 'n oorlog omdat gesinne geskei word en die lewe onveilig is (dit styg dikwels weer ná die oorlog) (1).	**2**	
6.5	Om die baie vinnige bevolkingsgroei te vertraag (daar was te veel mense vir die kos, werk en dienste) (1). Gevolg, enige een: die geboortesyfer het gedaal en die bevolking het stadiger gegroei; vandag het China baie ou mense en minder jong werkers; baie kinders het sonder broers of susters grootgeword (1).	**2**	

Totaal **79 punte**

Gratis vasvrae

Klaar met hierdie toets? Oefen verder aanlyn!

Meer as 12 000 gratis vrae vir Graad 4 tot 7, in elke vak en volgens KABV. Na elke antwoord kry jou kind 'n kort verduideliking. Geen registrasie nodig, en dit werk op 'n foon.

meerkatskool.co.za

Skandeer met jou foon om dadelik te begin

'n Klein versoek van ons

Baie dankie dat jy MeerkatSkool ondersteun! Ons is 'n klein Suid-Afrikaanse besigheid, en elke vraestel is met groot sorg saamgestel.

Hierdie toets en memo is 'n gratis voorbeeld: deel dit gerus met ander ouers en onderwysers. Vra ons oor die volledige boekie: meerkatskool.co.za of WhatsApp 066 462 7629.

Dankie!
Die MeerkatSkool-span

Gratis vasvrae
meerkatskool.co.za

E-pos
info@meerkatskool.co.za

WhatsApp en oproepe
066 462 7629

Help ons verbeter

Kry jy 'n fout in hierdie toets? WhatsApp ons dadelik. Ons maak dit binne 24 uur reg en stuur vir jou die nuwe weergawe.

Skandeer om ons te WhatsApp · 066 462 7629